

Bytový dom / panelák

Domov pre viaceré domácnosti na jednom mieste.

Kľúčové slová:

bývanie, komunita, spoločné priestory, susedia, riešenie konfliktov, tolerancia, spoločné pravidlá

Cieľová skupina:

žiaci základnej školy
(vek 6–11 rokov)

Ciele:

Žiaci postavia model bytového domu pomocou malých škatuliek a vytvoria postavy, ktoré v ňom žijú. Prostredníctvom tejto aktivity skúmajú rôzne typy bývania, diskutujú o reálnych situáciách spojených so spoločným bývaním a navrhujú, ako vytvárať pozitívne vzťahy v komunite. Aktivita podporuje spoluprácu, riešenie problémov a porozumenie rozdielu medzi súkromným a spoločným vlastníctvom, ako aj základné konštrukčné a tvorivé zručnosti.

Potrebná časová dotácia:

Dĺžka realizácie aktivity sa môže líšiť v závislosti od konkrétnej skupiny žiakov. Učiteľom odporúčame, aby prispôbili navrhované aktivity aktuálnej skupinovej dynamike, ako aj potrebám a záujmom žiakov.

V prípravnej fáze môžu učitelia využiť rôzne aktivity na predstavenie témy. Môže ísť napríklad o diskusie, videá, kreslenie, rozprávanie príbehov alebo aj exkurziu, v závislosti od veku detí a ich predchádzajúcich vedomostí.

Hlavná fáza výstavby, počas ktorej deti plánujú a stavajú svoj urbanistický prvok pomocou LEGO kociek, by spravidla nemala presiahnuť 45 až 60 minút. Táto fáza však často podnecuje ďalšiu zvedavosť a otázky, čo môže viesť k jej predĺženiu alebo k nadväzujúcim aktivitám. Podrobnejšie inštrukcie a odporúčané pedagogické prístupy pri realizácii aktivít projektu INNO-Kids nájdete v Metodickej príručke pre učiteľov.

Potrebný materiál a pomôcky:

- LEGO kocky rôznych tvarov
- Papier, fixky, pastelky, farebné ceruzky, nožnice a lepidlo, akrylové farby, štetce, nádoba na vodu
- 10–12 zápalkových škatuliek alebo podobných škatuliek na skupinu
- Farebný papier, kartón

Poznámka: Podporujte žiakov, aby zapojili svoju fantáziu a využívali dostupné materiály kreatívnym a funkčným spôsobom. Ak LEGO kocky nemáte k dispozícii, môžete kresliť, vystrihovať a tvoriť z papiera alebo iných kreatívnych materiálov.

Úvod:

Začnite otázkou: „Ako ľudia bývajú na rôznych miestach?“ Spoločne vymenujte rôzne typy bývania – rodinné domy, bytovky, karavany a pod.

Opýtajte sa žiakov:

- V akom type domu bývaš ty?
- Čo je na ňom dobré a čo môže byť náročné?
- Čo sa deje, keď veľa ľudí zdieľa jednu budovu?

Následne žiakom vysvetlite, že budú vytvárať model bytového domu, kde každý byt patrí inému obyvateľovi. Spoločne budú skúmať, ako spolu vychádzať s rešpektom a spolunažívať v jednej budove.

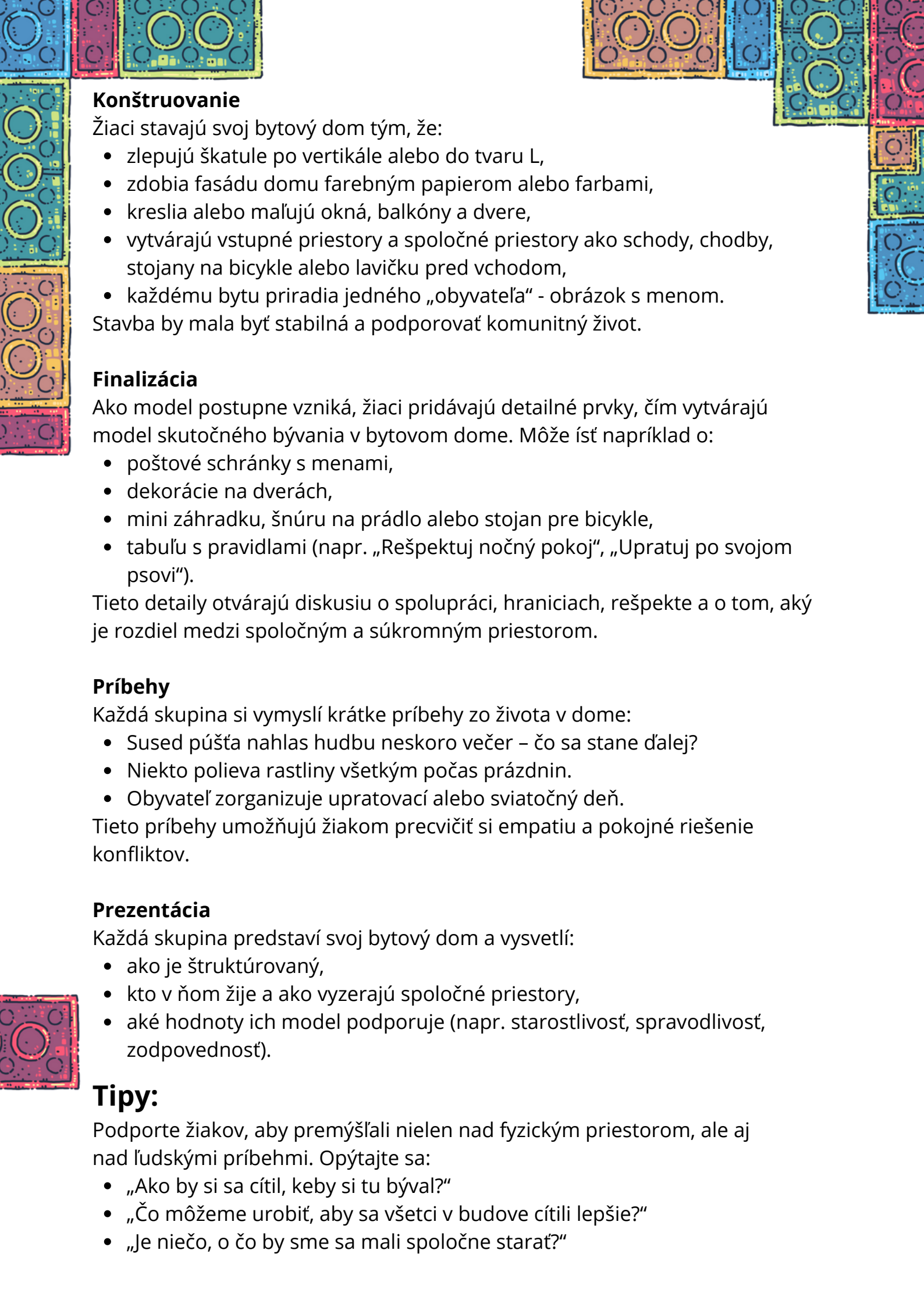
Postup:

Prípravná fáza

Žiaci v skupinách:

- plánujú štruktúru svojho bytového domu pomocou zápalkových škatuliek alebo malých krabičiek,
- rozhodujú, koľko poschodí, vchodov a spoločných priestorov (chodby, práčovňa, pivnica atď.) bude ich dom mať,
- premýšľajú, čo robí ich bytový dom príjemným a rešpektujúcim miestom pre všetkých.

Pripravujú tiež jednoduché „LEGO postavy“ alebo kreslia tváre a priradujú k nim mená. Každý obyvateľ môže mať iné zázemie, záujmy alebo denný režim.

Konštruovanie

Žiaci stavajú svoj bytový dom tým, že:

- zlepujú škatule po vertikále alebo do tvaru L,
- zdobia fasádu domu farebným papierom alebo farbami,
- kreslia alebo maľujú okná, balkóny a dvere,
- vytvárajú vstupné priestory a spoločné priestory ako schody, chodby, stojany na bicykle alebo lavičku pred vchodom,
- každému bytu priradia jedného „obyvateľa“ - obrázok s menom.

Stavba by mala byť stabilná a podporovať komunitný život.

Finalizácia

Ako model postupne vzniká, žiaci pridávajú detailné prvky, čím vytvárajú model skutočného bývania v bytovom dome. Môže ísť napríklad o:

- poštové schránky s menami,
- dekorácie na dverách,
- mini záhradku, šnúru na prádlo alebo stojan pre bicykle,
- tabuľu s pravidlami (napr. „Rešpektuj nočný pokoj“, „Upratuj po svojom psovi“).

Tieto detaily otvárajú diskusiu o spolupráci, hraniciach, rešpekte a o tom, aký je rozdiel medzi spoločným a súkromným priestorom.

Príbehy

Každá skupina si vymyslí krátke príbehy zo života v dome:

- Sused púšťa nahlas hudbu neskoro večer – čo sa stane ďalej?
- Nieкто polieva rastliny všetkým počas prázdnin.
- Obyvateľ zorganizuje upratovací alebo sviatočný deň.

Tieto príbehy umožňujú žiakom precvičiť si empatiu a pokojné riešenie konfliktov.

Prezentácia

Každá skupina predstaví svoj bytový dom a vysvetlí:

- ako je štruktúrovaný,
- kto v ňom žije a ako vyzerajú spoločné priestory,
- aké hodnoty ich model podporuje (napr. starostlivosť, spravodlivosť, zodpovednosť).

Tipy:

Podporte žiakov, aby premýšľali nielen nad fyzickým priestorom, ale aj nad ľudskými príbehmi. Opýtajte sa:

- „Ako by si sa cítil, keby si tu býval?“
- „Čo môžeme urobiť, aby sa všetci v budove cítili lepšie?“
- „Je niečo, o čo by sme sa mali spoločne starať?“

Dodatočné informácie:

Prispôsobenie aktivít

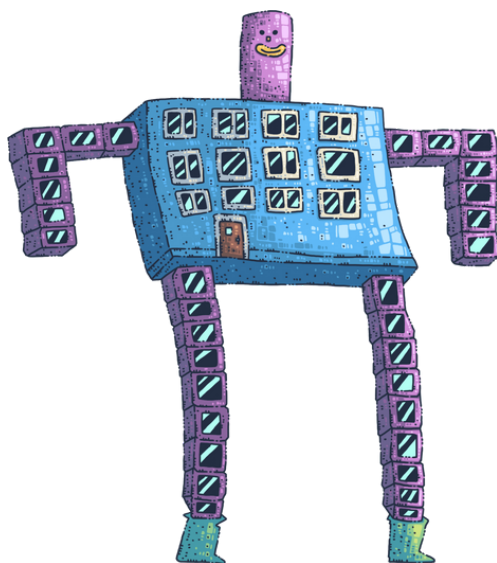
Poskytnite dodatočnú podporu alebo zjednodušené inštrukcie žiakom, ktorí to potrebujú. Šikovnejším žiakom ponúknite rozširujúce úlohy, napríklad detailnejšie štúdium udržateľných postupov alebo stavbu zložitejších modelov.

Hodnotenie

Žiakov hodnotte na základe ich participácie počas diskusií a praktických aktivít. Zohľadňujte kreativitu, úsilie, spoluprácu, mieru porozumenia prejavenu v ich výsledných modeloch, kritické myslenie, schopnosť poskytovať konštruktívnu spätnú väzbu a prezentačné zručnosti.

Doplňkové aktivity

- Urobte rozhovor s niekým, kto býva v bytovom dome.
- Naplánujte spoločnú akciu pre všetkých v budove.
- Diskutujte o tom, ako možno budovy urobiť ekologickejšími (napr. nádoby na triedený odpad, stojany na bicykle, zelené steny).

Súvis so vzdelávacím programom:

Aktivita prepája vzdelávacie oblasti:

Spoločnosť (komunitné spolunažívanie, rešpekt, participácia, spolupráca, spoločná zodpovednosť)

Umenie (dizajn, tvorivosť, tvorba modelu)

Jazyk (rozprávanie príbehov, diskusia, prezentačné zručnosti)

Matematika (priestorové vnímanie, meranie)

Súvis s cieľmi udržateľnosti:

- **SDG 1:** Žiadna chudoba – žiaci premýšľajú o bývaní ako o základnej ľudskej potrebe.
- **SDG 11:** Udržateľné mestá a komunity – žiaci skúmajú, ako ľudia spolu žijú v zdieľaných priestoroch.
- **SDG 12:** Zodpovedná spotreba a výroba – žiaci recyklujú materiály a premýšľajú o spoločnom využívaní zdrojov.
- **SDG 16:** Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie – žiaci riešia menšie konflikty a hľadajú spravodlivé pravidlá.